

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Televíziós csatornák szállodai szobákban szállodavendégek számára történő hozzáférhetővé tétele

Ügyszám: SZJSZT 32/2005

Az ügyvédi iroda által feltett kérdések:

1. Fennáll-e a szállodáknak a fentiek alapján bármiféle szerzői jogdíj, vagy egyéb díjfizetési kötelezettsége?
2. Abban az esetben, ha a hatályos szerzői jogi szabályozás alapján fennáll a szállodák fizetési kötelezettsége, akkor azt közvetlenül a TV csatornának, illetve ügynökének, vagy pedig egy magyarországi közös jogkezelőnek kell teljesítenie?
3. Van-e a fizetési kötelezettségben különbségtétel aszerint, hogy közvetlenül a szálloda műholdas antennáján, vagy pedig a szerződött B. TV szolgáltatón keresztül veszi a szálloda a jeleket?
4. Van-e bármilyen előírás a díj összegére vonatkozóan, avagy az a felek szabad megállapodásának tárgya?
5. A magyar jogi szabályozás alapján fennáll-e különbségtétel között – jogdíjfizetési szempontból – ha a szálloda vendége a szállodai szobába, illetve a szálloda közösségi terében nézi a TV csatornát?

A tényállás:

Az egyes konkrét kérdések megválaszolását megelőzően az eljáró tanács az érintett jogterülettel, azaz a műsort sugárzó rádió- illetve televízió-szervezetek úgynevezett szerzői joggal szomszédos jogaival kapcsolatban a következő összefoglaló ismertetést adja:

A rádió- és televízió-szervezetek szerzői joggal szomszédos jogait nemzetközi szinten első ízben az előadó művészek, hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó-szervezetek védelméről szóló 1961-es Római Egyezmény alapította meg. A Római Egyezmény 13. cikke által biztosított jogokhoz képest még szélesebb körű jogvédelmet biztosít az Európai Unió 93/83/EGK számú tanácsi Irányelve. Az Irányelv 9. és 10. cikke egyebek mellett a sugárzás útján történő továbbközvetítésen túl kifejezetten biztosítja a műholdas rádió- és televízió-szervezetek kizárólagos jogát saját műsoruk kábeles (vezetékes vagy mikrohullámú továbbítás útján történő) továbbközvetítésével kapcsolatban. Ezt a szabályozást vette át a magyar Szerzői Jogi Törvény már 1997-től, amikor az akkor hatályos 1969. évi III. törvény 50/G §-a úgy módosult, hogy 1997. január 1-jétől a rádió- és televízió-szervezetek saját műsoruk mindenfajta vezetékes továbbközvetítésével kapcsolatos kizárólagos joga kikerült az addig hatályban volt közös jogkezelési rendszerből, melyet addig az ARTISJUS Szerzői Jogvédő Hivatal, illetve 1997-től ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Egyesület gyakorolt valamennyi műtípusra és szomszédos jogi teljesítményre vonatkozóan. Ezt követően az ARTISJUS az általa gyakorolt közös jogkezelés keretében csak a sugárzott műsorokban foglalt szerzői és előadóművészi teljesítmények vezetékes továbbközvetítéssel kapcsolatos jogait képviseli.

A jelenleg hatályos szabályozásnak megfelelően, egyezően a régi Szerzői Jogi Törvény 1997. január 1-jétől hatályos szabályával, a rádió- vagy televízió-szervezet műsorának sugárzása és vezeték útján történő továbbközvetítése a rádió-, illetve televízió-szervezetek egyedileg gyakorolható kizárólagos joga. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (hatályos Szjt.) 80. §-a úgy rendelkezik, hogy a rádió- vagy a televízió-szervezet hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy műsorát más rádió- vagy televízió-szervezetek, illetve vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítést végzők sugározzák, illetve a nyilvánossághoz közvetítsék (80. § (1) bekezdés). A Szjt. 80. § (3) bekezdése értelmében a továbbközvetítés után a rádió-, illetve televízió-szervezetet díjazás illeti meg. Megjegyzendő, hogy a magyar Szjt. hivatkozott rendelkezése nemcsak a műholdas rádió-, illetve televízió-műsorokat sugárzó szervezetek jogaira, hanem valamennyi rádió- és televízió-szervezet, ideértve a földfelszíni rádiófrekvenciás sugárzás útján műsort sugárzó szervezet jogaira vonatkozik.

Jogértelmezési kérdésként mind nemzetközi mind pedig hazai szinten már az 1980-as évek végén, illetve az 1990-es évek elején felmerült a különböző antenna közösségek keretében megvalósuló műsor továbbközvetítés szerzői jogi megítélése. A kérdés itt elsősorban az, hogy nyilvános műsortovábbításnak tekinthető-e szerzői jogi szempontból az az eset, amikor a közönség egyes tagjai nem egy helyen együtt tartózkodva jutnak hozzá a sugárzott rádió- vagy televízió-műsorhordozó jelekhez, hanem az antenna közösség közbenjöttével az antenna rendszerhez kapcsolódó vezetékes rendszer útján továbbított műsort a vezetékes rendszerbe bekapcsolt nézők külön-külön, saját készülékükön, külön háztartásokban, illetve helyiségekben nézik. A hazai bírósági gyakorlat szempontjából legfontosabb ítéletekre a KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. kiadásában megjelent A Szerzői Jogi Törvény Magyarázata című kiadvány (KJK-KERSZÖV 2000, szerkesztő: Dr. Gyertyánfy Péter) 160. oldalán (1.3. pont) részletes hivatkozásokat tartalmaz, melyek megerősítik a vezetékes műsor továbbközvetítés különböző esettípusai tekintetében a szerzői jogi értelemben releváns felhasználás meglétét (LB Pf. III. 20309/1987, LB Pf. IV. 20747/1990)

A szállodai szobákban megvalósuló vezetékes műsorjel továbbközvetítés szerzői jogi megítélésének kérdése ún. előzetes döntéshozatali eljárás keretében az Európai Bíróság előtt is felmerült. Az Európai Bíróság 2000. február 3-án hozott döntésében (C-293/98) kinyilvánította, hogy azt a kérdést, hogy műholdas vagy földi televíziós jelek szállodai szobák számára történő kábeles eljuttatása vajon nyilvánossághoz való közvetítésnek vagy a műsorjelek nyilvánosság által történő vételének minősül-e, a fentiekben hivatkozott 93/83/EGK Irányelv (Műholdas Irányelv) nem szabályozza, ezt a kérdést a nemzeti jogok alapján kell eldönteni. A kérdést az Európai Bíróság döntése értelmében tehát a magyar Szjt., illetve a magyar bírói gyakorlat alapján kell vizsgálni.

A fentiekben már hivatkozott Legfelsőbb Bírósági döntések, ugyan nem szállodai szobákra vonatkozóan, de megállapították az elkülönült felhasználás tényét azokra az esetekre is, amikor a nyilvánosság (közönség) tagjai nem azonos helyen, hanem különálló helyiségekben jutnak hozzá a vezetéken továbbközvetített televíziós jelekhez. Ebből következően a szállodai szobák számára történő vezetékes továbbközvetítés szempontjából is levonható az a jogi következtetés, hogy ez a tevékenység a sugárzott rádió-, illetve televízió-műsorok és az azokban foglalt szerzői művek és szomszédos jogi teljesítmények elkülönült felhasználásnak tekintendő.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a sugárzott rádió-, illetve televízió-műsoroknak a szállodai szobák számára történő vezetékes továbbközvetítése a hatályos Szjt. 80. § (1) a) pontjában szabályozott felhasználást valósít meg.

A rádió-, illetve televízió-szervezet kizárólagos – úgynevezett – szomszédos joga a hatályos Szjt. 80. §-a értelmében nemcsak díjazási jogot, hanem engedélyezési jogot is jelent. Ennek megfelelően nem egyszerűen az a kérdés merül fel, hogy kell-e a továbbközvetítés után jogdíjat fizetni, hanem a kérdést abból a szempontból kell vizsgálni, hogy lehetséges-e az adott rádió-, illetve televízió-műsorok szállodai szobákba történő továbbközvetítése az érintett rádió-, illetve televízió-szervezetek engedélye nélkül.

Az eljáró tanács rámutat arra továbbá, hogy a KJK-KERSZÖV Kiadó fentiekben már hivatkozott kiadványának 370-371. oldalán szereplő kommentár szöveg részletesen elemzi a szerzői jogi és a hatályos média jogi szabályok közötti kapcsolatot. Alapvetően rögzítendő, hogy a vezetékes továbbközvetítés szerzői jogi fogalma nem feltétlenül fedi a hatályos média-, illetve távközlési-szabályozás műsorelosztás fogalmát.

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 188. § 74. pontja alapján műsorelosztásnak minősül a műsorszolgáltató által előállított jelek egyidejű, változatlan továbbítása vezetékes (kábeles) hálózaton vagy nem műsorszóró rádiótávközlő rendszeren a műsorszolgáltató telephelyétől, illetőleg a műsorszétosztó hálózat végpontjától elkülönült szervezet közbeiktatásával az arra jogosult felhasználó vevőkészülékéhez, a tíznél kevesebb vevőkészülék csatlakoztatására alkalmas hálózat segítségével történő jeltovábbítás kivételével. Nem minősül műsorelosztásnak a telekhatáron belüli vezetékrendszeren végzett tevékenység.

A média törvény (1996. évi I. tv) 2. § 26. pontja szintén a Hírközlési Törvény szerinti definíciót alkalmazza.

A Médiatörvény fenti rendelkezései alapján tehát nem minősül műsorelosztásnak a telekhatáron át nem terjedő műsorjel-továbbítás. Ugyanakkor ugyanez a tevékenység – például egy telekhatáron át nem nyúló szállodai vezetékes műsorjel-továbbítás esetén – szerzői jogi szempontból releváns felhasználásnak, azaz nyilvános továbbközvetítésnek tekintendő. A hatályos Szjt. 80. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a nyilvánossághoz történő közvetítés a rádió- illetve televízió-műsor más szervezet által vezeték útján megvalósított továbbközvetítésével megvalósul. Az előzőekben hivatkozott belföldi bírósági joggyakorlat alapján pedig a szállodai szobákban, a nyilvánosság egyes tagjai által egyidejűleg történő televízió nézés kimeríti a nyilvánosság fogalmát. Amennyiben a szálloda üzemeltetője a rádió- illetve televízió-műsorokat ily módon a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi, úgy e felhasználás szerzői jogi megítélését nem változtatja meg az a körülmény, hogy a műsorjel-továbbítás a telekhatáron áterjed-e.

Az eljáró tanács véleménye:

A fentiek alapján a megkereső által feltett egyes konkrét kérdésekre a következő válaszok adhatók:

Ad. 1.

A rádió- és televízió-műsorok szállodai szobákba, központi antenna rendszer és/vagy vezetékes (kábeles) rendszer útján történő eljuttatása, továbbközvetítése az eredeti rádió-, illetve televízió-szervezetek engedélyéhez kötött felhasználás. A hatályos Szjt. 80. § (1) és (3) bekezdése értelmében az érintett rádió-, illetve televízió-szervezeteket az engedélyezési jogon túl díjazási jog is megilleti.

Ad. 2.

Ahogy az eljáró tanács a bevezetőben hivatkozott rá, a rádió- és televízió-szervezetek műsorainak vezetékes továbbközvetítésével kapcsolatos, úgynevezett szomszédos jog 1997. január 1-je óta egyedileg, maguk által az eredeti rádió-, illetve televízió-szervezetek által egyedileg gyakorolható. A műsorok vezetékes továbbközvetítéséhez szükséges engedélyt közvetlenül az érintett rádió- vagy televízió-szervezetektől (vagy meghatalmazott képviselőjüktől) kell megszerezni, és a továbbközvetítés fejében járó jogdíjat közvetlenül az érintett televízió-szervezeteknek (vagy képviselőjüknek) kell megfizetni. Ezen a jogterületen a jogosultak elhatározásán alapuló úgynevezett önkéntes közös jogkezelés nincs gyakorlatban.

Ad. 3.

A fentieknek megfelelően közvetlen műholdas vétel és jeltovábbítás esetén a szálloda üzemeltetőjének felelőssége önálló az érintett televízió-szervezetektől való engedélykérés, illetve a nekik járó jogdíjak megfizetése tekintetében.

Ha a megkereső B. TV szolgáltató alatt a településen vagy az adott területen húzódó külön kábeltelevíziós hálózat üzemeltetőjét (műsorelosztót) ért, és az adott szálloda ily módon kapja a műsort hordozó vezetékes jeleket, úgy abban az esetben, ha a továbbközvetített rádió-, illetve televízió-műsorok jogosultjai a szállodai szobák számára történő továbbközvetítést nem jogosították, felmerülhet az adott szálloda üzemeltetőjének a szerzői jogi felelőssége is. Abban az esetben viszont, ha a kábeltelevízió hálózat üzemeltetője által megszerzett jogosítás magában foglalja az adott szállodára vonatkozó továbbközvetítési jogot (csatolt levél 2. bekezdés utolsó két mondata), úgy a kábeltelevíziós hálózat üzemeltetőjének kötelezettsége, hogy az érintett rádió- vagy televízió-szervezeteket tájékoztassa arról, hogy a szálloda a műsorok továbbközvetítésébe bekapcsolásra került, és ennek megfelelően kell a továbbközvetítés ellenében járó jogdíjat az érintett jogosultaknak megfizetnie. Erre az esetre célszerű a kábeltelevíziós szolgáltatásra vonatkozó igénybe vevői szerződésben a szálloda által kikötni, hogy egyrészt a kábeltelevíziós hálózat üzemeltetője feltétlen helytállást (jogszatosságot) vállal a szállodának továbbközvetített műsorok szállodai szobákba történő továbbközvetítési jogosítását érintően, másrészt azért, hogy a jogosultaknak a továbbközvetítéssel kapcsolatban szükséges, a kábeltelevízió üzemeltető és az érintett televízió-szervezetek közötti továbbközvetítési szerződésben előírt adatközlést teljesíti, illetve az erre vonatkozó jogdíjat megfizeti az érintett jogosultaknak.

Ad. 4.

A rádió-, illetve televízió-műsorok továbbközvetítése ellenében a hatályos Szjt. 80. § (3.) bekezdése alapján fizetendő díj mértékére vonatkozóan jogszabályi, vagy bármilyen egyéb hatósági előírás nincs. Ezen a területen az eljáró tanács ismeretei szerint általános szerződési feltételeket sem alkalmaznak, ennek folytán a díj mértékére vonatkozóan a felek – a továbbközvetítést végző szálloda vagy kábeltelevíziós hálózat üzemeltetője és az érintett rádió-, illetve televízió-szervezetek – az egymással kötött továbbközvetítési szerződésben szabadon állapodnak meg. Az eljáró tanács javasolja ugyanakkor, hogy a szerződéskötéssel, annak technikai lebonyolításával és a díjfizetéssel kapcsolatos esetleges kéréseivel a

megkereső forduljon a magyarországi kábeltelevíziós hálózat üzemeltetők szakmai érdekképviselői szervezeteihez, a Magyar Kábelkommunikációs Szövetséghez (1026 Budapest, Házmán u. 3. Telefon/fax: 200-7366, 275-0254 Email: info@kabelszov.hu) vagy a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetséghez (1124 Budapest XII., Németvölgyi út 75/A.; telefon: 212-1604; fax: 212-1605; e-mail: hcta@axelero.hu.)

Ad. 5.

A szállodai szobákban történő továbbközvetítésre az eljáró tanács az előző kérdésekre adott válaszában részletesen kitért. Ha ezen túlmenően egy szálloda a sugárzott televízió-műsorokat a szálloda közösségi terében, helyiségében is külön belépti díj ellenében hozzáférhetővé teszi, úgy a hatályos Szjt. 80. § (2) bekezdése értelmében ehhez az érintett televízió-szervezetektől (vagy meghatalmazottjuktól) külön engedélyt kell kérni, és ez külön díjfizetési kötelezettséggel jár.

Budapest, 2006. január 16.

Dr. Szilágyi István
a tanács elnöke

Dr. Sár Csaba
a tanács előadó tagja

Dr. Béky Zoltán
a tanács szavazó tagja